

Bryggeriklubbens medlemsblad

1
2019

OPPIGÅRDS

Vårmöte i Hedemora

Årets etikett - Slottskällan

Lika som bär - besläktade etiketter

Bryggeriklubben

Föreningen för samlare och bryggeriintresserade.

Klubben bildades 1982 och består av personer bosatta i Norden med ett aktivt intresse för bryggeriindustrin.

Styrelse

Ordförande: Magnus Karlsson
Kanonvägen 7, 792 96 Våmhus
Tel: 070-33 07 026

Kassör: Per-Olof Ström
Trandaredsgatan 99, 507 61 Borås
Tel: 033-15 52 23, 070-212 52 23

Sekreterare: Anders Forsell
Skogsmossen 434, 732 72 Fellingsbro
Tel: 070-720 74 90

Redaktör: Henrik Josefsson
Barnängsgränd 6, 116 47 Stockholm
Tel: 070-759 19 35

Webbansvarig: Claes Svensson
Ekedalsvägen 119, 177 59 Järfälla
Tel: 070-445 24 58

Framsidan:

Oppigårds Bryggeri i
Hedemora, april 2019

Foto: Claes Svensson

Medlemsavgift:

Samlande medlem
300 kr/år

Stödjande medlem
200 kr/år

Sponsor
300 kr/år

Kontakta styrelsen: info@bryggeriklubben.se

Webbplats: www.bryggeriklubben.se

Bankgiro: 5304-6942

Kontonummer (Swedbank):
8032-5, 4067844-3

Medlemsbladet
utkommer med
fyra nummer per år.

Manusstopp:
1/3, 1/6, 1/9 och 1/12

Värmöte i Hedemora

TEXT OCH FOTO: CLAES SVENSSON

En solig helg i slutet av april träffades ca 30 medlemmar i Hedemora för att snacka om och flukta efter åtråvärda bryggeriatiraljer samt dricka en och annan brygd. Det var ett digert program som var planerat under lördag och söndag, men många kom förvåntansfulla till Hedemora vandrarhem redan på fredagskvällen.

Som vanligt var boendet välorganiserat av herr och fru Ström med god hjälp av vandrarhemmets trevliga värdinna. På kvällen gick flertalet ut på byn för att inta ett stadigt mål mat och diverse olika restauranger frekventerades. Därefter var det dags att ladda för morgondagens bestyr. En sängfösare och de flesta var redo för en skön nattsömn.

Besök på Oppigårds

Lördagen började med en enkel, men stadig frukost där det mesta man behövde fanns med. Innan bryggeribesöket på Oppigårds skulle styrelsen ha möte. Detta skedde bakom lyckta dörrar på vandrarhemmet. Resten av församlingen kunde njuta av varandras sällskap i det vackra vädret på stan eller ute i trädgården.

Strax efter halv ett avgick bussen till Björn Falkeströms familjebryggeri som ligger ca en mil utanför Hedemora. Många av deltagarna hade varit med på det förra besöket som gick av stapeln för ca 10 år sedan, men mycket har hänt sedan dess och mitt ute på landsbygden så dök det nya och helvita bryggeriet upp. Vi togs emot av Sylvia Falkeström som engagerat

berättade historier om bryggeriet och dess produkter inne i Oppigårdspuben. Där fick vi också dagens första smakprov, Grim, en lager som ärade det lokala fotbollslaget som det numera inte går så bra för. Men ölet smakade fint.

Mat och dryck

Kapaciteten på det nya bryggeriet har ökat två gånger om den ursprungliga. Innan vi kom iväg på rundvandring så fick vi inmundiga en god köttgryta som var smaksatt med brygder från Oppigårds. Efter maten bjöds det på choklad, ost och korv som lokala producenter gjort. Chokladen innehöll också öl från bryggeriet. Vid det här laget hade vd:n Björn Falkeström själv dykt upp bakom kranarna och tillsammans med yngsta dottern försåg de oss med de drycker de hade att erbjuda, bland andra helt nylanserade Botan, döpt efter en sjö i närheten.

Medan ena halvan av gruppen stannade kvar och drack några öl till så stegade den andra halvan ut i lokalerna. Fräschare ölbryggeri har väl sällan skådats. Vi fick se surölslagret där gamla ekfat låg till sig för att så småningom i små mängder komma ut till konsumenterna. Det är viktigt att separera surölet från andra för att inte kontaminera bryggeriet. Björn berättade att de var oerhört noga med renligheten och att de dessutom har investerat i ett eget reningsverk. Sedan vandrade vi ner till huvudbryggeriet som hade en kapacitet på 8000 liter. Det gamla hade 4000. I det gamla brygger de fortfarande lite mindre batcher, medan de mer populära bryggs i nya. Efter rundturen gick första gruppen tillbaka till gårdspuben och andra halvan gick iväg.

Efter ett mycket trevligt bryggeribesök var det dags för återfärd till vandrarhemmet. Det var snart tid för årsmöte, auktion och bytesmarknad. Årsmötet gick av stapeln med sedvanliga val. Helge Hoff blev mötesordförande och

Rickard Laisfeldt mötets sekreterare. Mötet fick höra om klubbens aktiviteter och ekonomi av ordförande Karlsson och kassör Ström. Undertecknad blev återvald och Anders Forsell blev invald som sekreterare i styrelsen.

Därefter hade vi en kort, men välbehövlig paus innan auktionen drog igång. Det var som vanligt, kan vi numera säga, herr Clavebring som höll i klubban och det blev en del intressanta dueller med tunnbottnar, underlägg, glas och litteratur som bytte ägare. När röken lagt sig från auktionen så startade bytesmötet och under ett par timmar dealades det i alla möjliga olika vrår på övervåningen av vandrarhemmet. Runt 21-tiden var det dags att få sig lite kvällsmål ute på stan och en sista öl innan huvudet skulle få vila sig lite på kudden.

Bryggeri nummer två

Helgen tog inte riktigt slut förrän på söndag eftermiddag. Vi hade på lördagen celebrert besök från Sahlins bryggghus och Erik Sahlin bjöd in de som hade möjlighet till St. Tuna på söndagen. Runt 10-tiden på morgonen gick en karavan med bilar iväg nordost för ett snabbbesök. Sakerligen var det några som kunde provsmaka lite av brygderna. En del nya souvenirer hade tagits fram också som säkerligen gjorde att helgen avrundades med flaggan i topp för alla brewerianer. ■

Auktion å Bryggerikärl.
Måndagen den 20 maj kl. 9,30
f. m. låter handlanden Carl Zetterström
 genom offentlig auktion vid **Grycksbo**
bryggeri försälja cirka 800 st. svag-
 dricks hel- och halfankare, en bryggar-
 vagn, ett parti humle, kulör och harts.
 Kärlen utbjudas i mindre partier. Kände
 köpare erhålla en månads betalningsan-
 stånd.
 (2654) **Auktionsförrättaren.**

Dalpilen 8 mars 1862

Vid Storviks Jernvägsstation
 finnes på förmånliga villkor till salu eller att
 hyra ett nästan nytt och i godt stånd varande
Bryggeri och Bageri jemte
 tillräckliga boningsrum, källare samt nödiga ut-
 hus, allt uppfördt på egen grund. Fullständiga
 inventarier till såväl bageri- som bryggeri-rörelsen
 finnas jemte islager. Lägenheterna kunna lifven
 skiljas, om så önskas. Tillträdet kan ske genast.
 Närmare upplysning om lägenheterna samt vil-
 koren för försäljning eller uthyrning meddelas af
J. E. Jacobsson,
 (2548) adr.: Sunnanö, Ornäs.

Dalpilen 6 augusti 1886

Verksamhetsberättelse 2018

Klubben har under året hållit två möten:

Vid vårmötet/årsmötet i Västerås deltog 22 personer varav 4 var gäster.

Vid höstmötet på Ängöl i Kalmar deltog 26 personer varav 8 var gäster.

Styrelsen har under året hållit två möten, telefonkontakter och mejlkontakter.

Styrelsen har bestått av Magnus Karlsson, Claes Svensson, Henrik Josefsson, Per-Olof Ström och Sören Borgström.

Medlemmar: Klubben har under året haft 112 medlemmar varav 35 är stödjande och 75 är samlande. Vi har fått 5 nya medlemmar, och 5 har slutat (inte förnyat i år).

Medlemsbladet har under verksamhetsåret utkommit med 3 nummer.

Etikettutskicken har varit 4 till antalet.

Årets Etikett har utsetts för 29:e året. 2018 års vinnare blev Källarlager från Slottskällans Bryggeri.

Ett stort tack riktas till våra stödjande medlemmar för ekonomiska bidrag samt för etiketter till samlarna.

Magnus Karlsson

Ordförande Bryggeriklubben

Medlemmarna samlas utanför Coppersmith's i Västerås på klubbens vårmöte den 14 april 2018.

Ängöls egna "Tjorven". Klubben besökte Kalmar-bryggeriet på höstmötet den 13 oktober 2018.

Protokoll

för Bryggeriklubbens årsmöte i Hedemora den 27 april 2019

1. Ordförande Magnus Karlsson öppnade årsmötet.
2. Kallelsen till mötet godkändes.
3. Föreslagen dagordning godkändes.
4. Helge Hoff valdes att leda årsmötet och Rickard Laisfeldt valdes som årsmötets sekreterare.
5. Till justeringsmän valdes Claes Svensson och Magnus Karlsson, samt Olle Göthlin och Sören Clavebring som rösträknare.
6. Magnus Karlsson redogjorde för verksamhetsåret 2018 där vi haft 2 träffar och styrelsen hållit 2 möten. Se verksamhetsberättelse.
7. Kassören Per-Olof Ström föredrog kassarapporten för verksamhetsåret och Stefan Löövs föredrog revisionsberättelsen.
8. Styrelsen beviljades ansvarsfrihet för det gångna året.
9. Inga ersättningar äskades från styrelsen.
10. Val förrättades enligt följande:
 - a) till kassör för kommande 2 år omvaldes Per-Olof Ström som är den som jämte ordförande Magnus Karlsson äger rätt att teckna föreningens namn, var för sig.
 - b) till sekreterare för kommande 2 år valdes Anders Forsell efter en omröstning gentemot Sören Borgström.
 - c) till styrelseledamot för 2 år omvaldes Claes Svensson, som dessutom sköter hemsidan.
 - d) som revisor på 1 år omvaldes Stefan Lööv och till suppleant på 1 år valdes Ove Grip.
 - e) Helge Hoff och Per Berggren får fortsatt förtroende som valberedning 1 år.

11. Medlemssituationen: Klubben har för närvarande 112 medlemmar varav 37 är stödjande, några har lämnat och några har tillkommit. Se verksamhetsberättelse.
12. Medlemsavgiften fastställdes som oförändrad till 300 kr för såväl samlande som stödjande medlemmar, undantaget personliga stödjare som betalar 200 kr.
13. Inga rapporter, förutom att Per-Olof Ström sett till att föreningen nu har eget organisationsnummer.
14. Dagens besök på Oppigårds Bryggeri avhandlades. Mötet enades om att det var mycket lyckat, där familjen Falkeström bjöd till på ett lysande sätt med god förplägnad och dito dryck.
15. Huvudspåret för höstmötet är för närvarande Nils Oscar i Nyköping, och kommande möten diskuterades. Men styrelsen har fullt mandat i frågan och välkomnar gärna förslag fortlöpande.
16. Under övriga frågor framkom ett förslag om att föreningen skall anslutas till Swish för enklare betalning. Per-Olof Ström utreder.
17. Mötet avslutades.

Bergslagsposten 25 april 1903

Dalpilen 16 december 1881

Årets etikett - En Uppsalaöl från Västerås

När medlemmarna sagt sitt i omröstningen om årets etikett 2018 blev det Slottskällans bryggeri med sin Källarlager som knep guldmedaljen.

Slottskällans brygder görs tills vidare på Coppersmith's i Västerås efter att Västerås-bryggeriet köpte Uppsalabryggeriet 2017. Slottskällans bryggeri är numera ett helägt dotterbolag till Coppersmith's.

Coppersmith's Vd Petri Karhukorpi ambition är att Slottskällan någon gång i framtiden ska återvända och bryggas i nya lokaler i Uppsala. Bryggeriklubbens Rickard Laisfeldt tog med sig diplommet till Västerås och överräckte det till Petri Karhukorpi. ■

Fem i topp 2018

- 1 – Källarlager, **Slottskällans Bryggeri**
- 2 – Bryggmästarens bästa pilsner, **Åbro**
- 3 – Jenny Nyströms Midsommaröl, **Ängöl**
- 4 – Stockholm Festival Beer, **Krönleins**
- 5 – King Wasa, **Tempel Brygghus**

Vd Petri Karhukorpi på Coppersmith's Brewery i Västerås.

Lika som bär

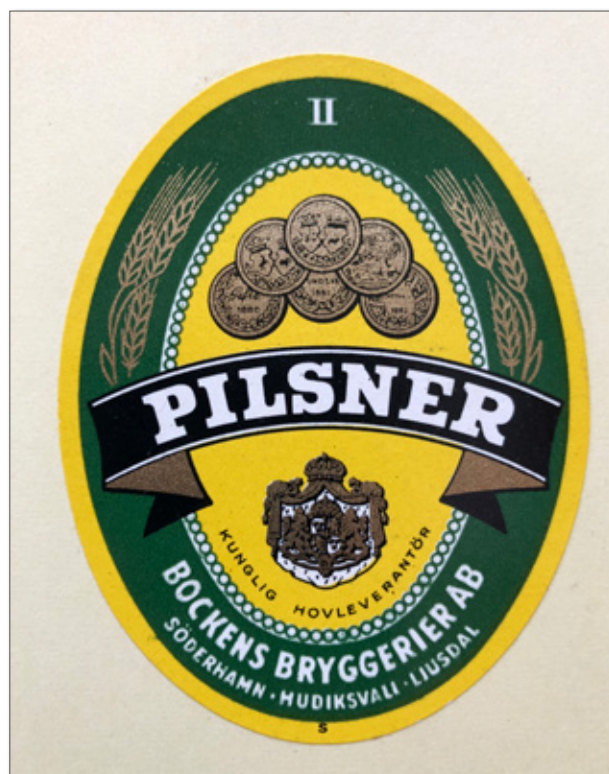
TEXT: HENRIK JOSEFSSON

Medlemsbladet har i flera artiklar tittat närmare på hur olika bryggeriers etiketter liknar varandra. Hur de genom historien hämtat inspiration både inom sitt eget lands gränser och utomlands. I Sverige har det oftast handlat om att man antingen inspireras av större bryggerier i storstäderna, eller av välkända bryggerier i Danmark. Den här gången tar vi den bryggerihistoriska tidsmaskinen tillbaka till 60-talet och till två svenska bryggerier som – medvetet eller omedvetet – hittade förlagor till sina etiketter lite längre bort.

Under andra hälften av 1950-talet baserar Bockens Bryggerier sina öletiketter på Hudiksvalls Bryggeris etiketter. Hudiksvalls bryggeri har vid det här laget uppgått i Bockens och det är lätt att känna igen element från de gamla etiketterna i de nya. När det är dags att börja om på ny kula och skaffa etiketter med en egen design går man ifrån de mer traditionella upprättstående ovala öletiketterna.

När de nya etiketterna kommer 1962 liknar de inga andra i Sverige. Med en liggande oval form och en genomgående design där olika öl får olika färg har de ett eget distinkt utseende på affärernas ölhyllor. Men det är ändå något bekant över dem. På andra sidan Atlanten hittar vi ett bryggeri som kan ha gett inspiration.

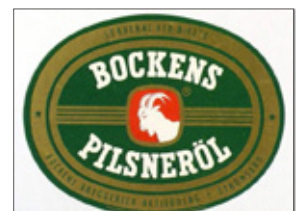
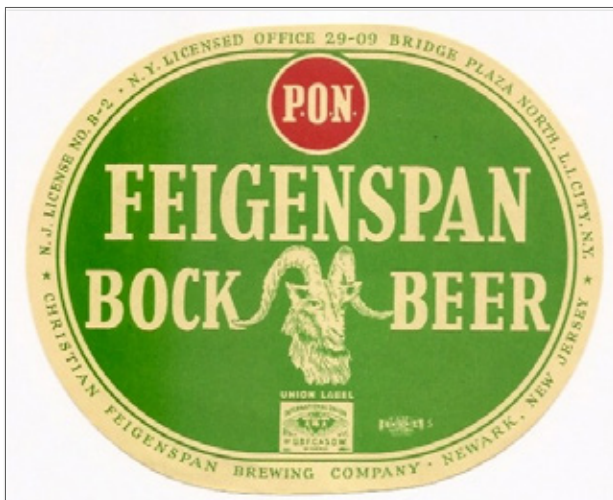

Bryggeriet Feigenspan i Newark i New Jersey bildas 1875 och 1944 tar den lokala konkurrenten P. Ballantine & Sons Brewery över. Feigenspan behålls som varumärke under några år innan namnet fasas ut helt från ölmarknaden.

Feigenspanns etiketter hade en ganska udda utformning. De är ovala, men ligger ner istället för att stå upp. Bryggeriets olika öl har olika färger på etiketterna. I mitten av etiketten finns bryggeriets röd-vita logotyp med förkortningen P.O.N. som står för "Pride of Newark" – Newarks stolthet.

Det går alltså nästan 20 år mellan det att Feigenspan läggs ner och att Bockens Bryggerier skaffar sina nya etiketter, men man kan anta att de amerikanska etiketterna inspirerat de svenska. Den liggande ovalen, hur texten är placerad och de fyra horisontella linjerna i guldtryck som går genom etikettens mitt är några av likheterna. I stället för Feigenspanns röd-vita P.O.N. i mitten har Bockens etiketter en röd-vit bock.

En intressant detalj i sammanhanget är att Feigenspanns bryggeri länge var känt för sitt Bocköl och hade etiketter med just ett bockhuvud på. Kan det varit detta som fångade uppmärksamheten hos de som designade Bockens etiketter?

Några år efter det att Bockens lanserat sina nya etiketter hittar vi ytterligare ett intressant exempel på möjlig etikettinspiration.

När Risingsbo ångbryggeri i Morgårdshammar skulle skaffa sig en mellanölsetikett i mitten av 1960-talet kan man ana att de sneglade på ett visst öl söderöver. Ett öl som många svenska charterresenärer har stött på genom åren – San Miguel.

Antagligen är det den ölen de flesta skulle säga först om de blev uppmanade att nämna en spansk öl. Men från början är faktiskt San Miguel ett filippinskt bryggeri. En grupp spanjorer bildade San Miguel 1890 i den dåvarande spanska kolonin Filippinerna och först 1953 startades ett dotterbolag i Spanien. 1962 börjar ölet gå på export. Numera är det spanska San Miguel fristående från det asiatiska San Miguel och ett av Spaniens största bryggerier.

När mellanölet lanserades i Sverige så sammanföll det med charterbranschens rekordår. Det första svenska charterplanet landade på Mallorca 23 april 1955. Senare samma år var det dags för Teneriffa och Gran Canaria året efter det. På bara sex år - mellan 1956 och 1962 - mångdubblades antalet svenska charterresenärer per år från 10 000 till 135 000. Under 1960-talet blir svensken berest som aldrig förr.

Många tusen svenskar sitter på olika spanska öar och dricker San Miguel i solen. Mängder av solbrända svenskar måste kommit hem till kalla Sverige med färska minnen av San Miguel, och upptäckt att det är något vagt bekant över den där mellanölen från Risingsbo på mataffärens hyllor.

Kanske ville bryggeriet förmedla en känsla av sol och bad och spanska äventyr. Eller så tyckte man bara att det var snyggt. Och det är det ju. Med rött, vitt och guld står etiketten ut bland sina samtida lite murrigare konkurrenter. Eller också är likheterna omedvetna.

Att San Miguel-etiketterna fanns där i bak-huvudet, men att det inte handlade om en medveten kopiering.

I vilket fall som helst är ju likheterna mellan de svenska och spanska etiketterna slående. Samma färger, samma typsnitt, och egenheten att den första bokstaven i vart och ett av de två orden i ölets namn är röda istället för svarta. Det som kanske är ännu märkligare är att etikettdesignen levde kvar i så många år, trots att många måste ha upptäckt likheterna. Till och med efter att Grängesbergs bryggeri (senare Spendrups) tagit över 1980 är den San Miguel-inspirerade etiketten kvar. Även om den vid det laget genomgått några förändringar som tar den lite längre ifrån sin spanska etikettkusin. Den karaktäristiska röd-vita bården är i alla fall kvar i många år. ■

Adolf Weissmanns Bryggeri, Falun,

rekommenderar sin välkända tillverkning af:

Bayerskt Öl såväl på fat som på butelj.
Svenskt Öl d:o d:o
Stark-Öl endast på hel- och halfbutelj.
Bayerskt Svagdricka d:o d:o
Fat-Svagdricka på $\frac{1}{16}$ -, $\frac{1}{2}$ -, $\frac{1}{4}$ -, $\frac{1}{8}$ fat.
[1630]

Ölvört.

stark och välbryggd, finnes i undertecknads bryggeri den 14, 19, 21 och 22 Dec.; och bedes ärade afnämare att inlemna kärl hvarje förmiddag ofvannämde dagar.
Ad. Weissmann.

[1629]

Falu Bryggeri-Aktiebolag, Falun,

rekommenderar sin tillverkning af godt Bayerskt Lageröl, Bayerskt Svagdricka och Fat-Svagdricka.

Ölvört och Jäst finnes dagligen till afhämtning, samt flerårigt gammalt Starköl. Ordres expedieras skyndsammast.

[1707]

Dalpilen 16 december 1881

Sockerdricka	
hos	Falu Bryggeri-Aktiebolag. (1078)

Dalpilen 23 maj 1874

Åstundas köpa:	
Tombuteljer,	
felfria, uppköpas af (1527)	Falu Bryggeri-Aktiebolag.

Dalpilen 17 juli 1875

VÖRT.

Vid undertecknads Bryggeri finnes stark och välbryggd Ölvört den 16, 17, 19, 20, 21 och bedes resp. afnämare inlemna kärl hvarje förmiddag.

[1416]

AD. WEISSMAN.

Dalpilen 13 december 1878

Göteborgs-Porter.

Kommissionslager af Carnegies Porter hos
Otto Karlsson.
Kontor och Lager i Dokt. V. Källströms gård vid Helsingtorget.

 Säljes så i parti som minut.

[840]

Dalpilen 13 december 1878

På Falu Gamla Bryggeri

finnes god **Bakjäst** till hämtning.

Falun i Februari 1882.

[528]

CARL H. ERICSON.

Dalpilen 10 mars 1882

Från och med den 16 December finnes

Vört

till hämtning vid

**Bro Bryggeri,
Hedemora.**

(4576 H)

Dalpilen 16 december 1898

Skummande friskt

PRIPPS
"Blå"

ölet för kännare

I ALLA SYSTEMBOLAGSBUTIKER ÖVER HELA SVERIGE • REKVISITIONSNUMMER 9370

Annons från Vecko-Journalen nr. 3, 18 januari 1962